

klart og utvetydigt ligeoverfor Adressen; Regjeringen har med Fasthed vilst Adresseforslaget fra sig; Regjeringen vil efter min Overbeviisning aldeles ikke føle sig afficeret af Adressens Vedtagelse, selv om den maatte erkjendes at indeholde Mistillid, Noget, som jeg for Resten ikke bestemt skal udtale, idet jeg villig indrømmer, at den, saaledes som den er affattet, udtaler sig med saa stor Forsigtighed, at det kan være meget vanskeligt at sige, hvorvidt en saadan Mistillid virkelig er nedlagt i den eller ikke. Fra mit Standpunkt kan jeg ikke Andet end anerkjende den faste Holdning, som Regjeringen ved denne Leilighed har indtaget, og jeg haaber, at Regjeringen stedse ligeoverfor alle særlige Forsamlinger vil indtage en lignende fast Holdning, vil vide paa en passende Maade at værne om de forfatningsmæssige Grændser, der ere givne for de særlige Forsamlingers Omraade. Det er heller ikke med Hensyn til Sagen i og for sig, med Hensyn til vore Forhold i det Hele, at jeg anseer Adressen for at have en saa afgjørende Betydning. Jeg overseer paa ingen Maade det Farlige, der ligger i, at dette Skridt foretages og allermindst overseer jeg det i dette Øieblik; jeg seer meget vel, hvilken skadelig Virkning det vil kunne have, hvormeget Vanskeligheden ved at sørge for, at ikke Overgreb fra en anden Side foretages, derved vil blive sørget; men jeg tror dog ikke heri at see Adressens overveiende Betydning. Denne ligger for mig i Landstingets Stilling, i den skadelige Virkning, som dette Skridt efter min Overbeviisning vil have, de store Farer, det vil medføre for Landstingets berettigede Stilling.

Jeg har alt ved en tidligere Forhandling over den nærværende Gjenstand havt Leilighed til at udtale, hvori for mig Hovedtanken ligger, hvori for mig det Afgjørende ligger for, at denne Sag ikke bør fremmes. Det ligger deri, at vi ved at vedtage denne Adresse efter min Overbeviisning overskride de forfatningsmæssige Grændser, der ere os satte, og jeg tror ikke paa nogen Maade, at man bør tage sig en saadan Tvivl — man vil tillade mig at ansee mig berettiget til at udtale det idetmindste som en Tvivl — om vor forfatningsmæssige Berettigelse let. Jeg tror, at enhver Forsam-

ling, som lægger afgjørende Vægt paa Opretholdelsen af frie Forfatningsformer, bør i den allerhøieste Grad vogte sig for at foretage noget Skridt, ved hvilket det kan synes, at Forfatningen krænkes eller trædes for nær. Jo stærkere Følelsen er for Friheden, jo stærkere Ønsket er om at bevare den, desto mere tror jeg, at man bør vogte sig for at gjøre Noget, der kunde blot bringe det i Tvivl, om Forfatningen var bleven strengt overholdt. Denne Erbødighed for Forfatningen tror jeg ogsaa stedse vil have vilst sig at være et Særkjende for de Forsamlinger, der have forstaaet at fatte og bevare Friheden. Nu mistkjender jeg ikke, at, saaledes som Adressendkastet er fremkommet, er der i det Mindste fra enkelte Medlemmers Side gjort et bethdeligt Skridt i den Retning, jeg maatte ønske, og et Skridt, som jeg meget anerkjender. Det er jo ikke mange Dage siden, at vi havde et lignende Forslag, eller et Forslag, der af enkelte Medlemmer i det Mindste opfattedes som ikke meget forskjelligt fra Adressen, fjøndt det i Formen fremtraadte paa en ganske anden Maade, et Forslag, ved hvilket der af Landstinget skulde udtales en bestemt Mindelse om det Forbehold, som antoges i sin Tid at være gjort, da Grundlovsindskrænkningen blev vedtagen af Rigsdagen. Dette Standpunkt er nu ganske forladt. To af de ærede Medlemmer, som dengang stillede sig i Spidsen for det nævnte Forslag, og som syntes at lægge ikke ringe Vægt paa dette, have været med at undertegne nærværende Adressendkast, have eenstemmigt med de øvrige Medlemmer af Udvalget tiltraadt de Udtalelser, som dette Udcast indeholder, og det vil sees, at en aaben og klar og bestemt Erkjendelse af, at et saadant Forbehold eller en saadan Betingelse for Grundlovsindskrænkningen aldeles ikke var tilstede, findes i Begyndelsen af Adressen. Jeg beklager, at der i Udcastet er sagt, hvad der jo vel ganske sikkert historisk kan siges, at der, dengang da Indskrænkningen foretoges, dog var en bestemt Forudsætning tilstede. Dette er, som sagt, ganske rigtigt, men en Forudsætning er jo uendelig langt fra et Forbehold eller en Betingelse. Det er fuldkommen historisk korrekt, at der blev udtalt en Forudsætning, men jeg skulde dog paa dette Sted hellere have ønsket